

SÁRI ISTVÁN

1945–2018

SZÖVEG TEXT: VISZLAI JÓZSEF



A 2015-ös év forró nyarán a diósgyőri vár újjáépített lovagtermében Országos Főépítész Konferencia zárásaként Sári István főépítész nagyívú előadást tartott *A múlt üzenete a jövőnek* címmel. Vetített képes előadását legkisebb unokájának fotójával zárta. A kis lurkó büszkén feszített babaruhájában, melyen a felirat így szólt: „Diósgyőrinek születni kell”.

Sokszor és büszkén emlegette édesapját, nagyapját, mint diósgyőri építőmestereket, mondván, hogy pályaválasztása eleve determinált volt, azáltal, hogy az építészeti rajzot, „apanyelvként” örökölte, beleszületett a szakmába. Mivel Miskolcon nem volt szakmai képzés, ezért középiskolai tanulmányait a budapesti Ybl Miklós Építőipari Technikumban végezte. Pályáját budapesti tervező irodákban kezdte, de néhány év után hazatért szülővárosába, vagy ahogy ő fogalmazott: „Diósgyőr-Miskolcra”. Ebben a korszakában, amely több

mint húsz évig tartott, az S-házak 10. emeleti lakásából naponta kitekintve a diósgyőri vár és a Bükk fenséges látványával élt. Bárhol fordult meg az országban, főépítészként, budapesti lakosként is dolgozószobája falát a diósgyőri vár és a Bükk gyönyörű képe díszítette, mint egy ikon, uralta a szobát.

Sári Pista nagy bajvívó volt. Az elmúlt ötven év alatt másfél száz pályázatot készített, és ebből minden harmadik pályamunka díjazott vagy díjnyertes lett. A pályázatokat építészeti, városépítészeti, szellemi lovagi tornának tekintette. Hiába óvta Frank Lloyd Wright és Makovecz Imre is az ifjú építész nemzedékeket, hogy óvakodjanak a tervpályázatoktól, mert a zsűri mindig középszerű, Pistát ez sohasem érdekelte. A feladat, a bajvívótársak annál inkább. Még idén márciusban is a szegedi Széchenyi tér tervpályázata foglalkoztatta, hosszasan beszélgettünk pályázati elképzeléseiről, de ez már befejezetlen maradt.

Pályázatai közül három pályázatot emelnék ki, melyek egyfajta mérföldkőnek számítottak későbbi munkásságában. Az első az 1981-ben, Bodonyi Csaba és Ferencz Istvánnal közösen készített „Varsói Konfrontáció”, mely elnyerte a Lengyel Építőművész Szövetség nagydíját, szemléletváltást hozott a hazai és talán a nemzetközi várostervezési szemléletbe is. Ez az új gondolkodásmód volt a Miskolci Építőműhely legfontosabb sajátossága és eredménye. A másik kiemelt pályázat a '90-es évek elején a soproni Lővérek táji és építészeti értékeinek megőrzése és továbbfejlesztése volt. A tervpályázat alapkérdése a várostól korábban vasfüggönyrel elzárt területek újbóli bekapcsolása volt a város vérkeringésébe. Ennek első díja is inspirálhatta Pistát arra, hogy megpályázza a „Hűséges város” főépítész állását, melyet el is nyert. A harmadik a 2001-es Csepel-Északi Szigetcsúcs beépítésének tervpályázata, me-

lyet ő maga is úgy értékelt, hogy az utóbbi évtizedek egyik legizgalmasabb és legfontosabb városépítészeti pályázata volt. A pályázati kiírás sugallata és a többi pályamunkában megfogalmazott „Csepel-szigeti Manhattan” helyett mi Észak-Csepelt, mint a Duna vízére épült várost vizionáltuk. A terv annyira meglepte a bíráló bizottságot, hogy tán zavarában első díjjal jutalmazta.

Külön szólnék a „nem hivatalos munkahelyekről”, az Északterv melletti Sajó kisvendéglőről, a legendás diósgyőri Bányászról, és kerthelyiségéről, a soproni Gyógygödör-ről, és az Adria-parti konobákról, ahol ezek a pályázatok „érlelődtek”. Száraz fehér bor mellett, szódával hígítva, ahogy ezt a szakma mestereitől, többek közt Plesz Antaltól is tanultuk. Sári igazi barát, társasági jelenség volt, az összejövetelek központi figurája, ahol gyakran előkerült a gitár is. A '80-as évek második fele, néhány évvel a rendszerváltás előtt, az építész szakmában is egy hallatlanul izgalmas időszak volt. Az országban megszorodó építőműhelyek mellett az akkor már nagy nemzetközi elismertségnek örvendő Makovecz Imre meghirdette a főépítész mozgalmat, és ő maga is példát mutatva, több kisebb település mellett felvállalta Paks főépítészségét. Ebben partneri munkát ajánlott a Miskolci Műhelynek. Pista Sopron után Esztergom, majd Pesterzsébet főépítésze lett. Ebben a minőségében kereste meg Makovecz Imrét, hogy Pesterzsébeten épüljön fel Budapest első Makovecz-temploma. A felkérés a mester örömmel vállalta, ám a tervek kidolgozását, 2011-ben bekövetkezett halála után már fiatal munkatársai fejezték be.

Fecsegés lenne tovább folytatnom a hozzá fűződő emlékeimet. Úgy érzem, még mindig ott ül a kényelmes bőrfotelében, és vég nélkül beszélgetünk.